

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 97/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen eläinluottojen valtioneuvostosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Vesa Kallion /kesk. ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 97/2025 vp:

Millaisia muita ratkaisuja voisi olla, jotta rahoituksen ehdot eläinluotoissa vastaisivat paremmin todellista riskiä ja tukisivat markkinoiden kilpailua,

aikooko hallitus parantaa lihantuottajien asemaa eläinluottoihin tarjottavan valtioneuvostojärjestelmän kautta,

aikooko hallitus edistää rahoitusmallia, jossa eläinluoton takaisinmaksu seuraisi paremmin eläinten teurastuksen ja myynnin aikataulua,

aikooko hallitus selvittää eläinluottojen rahoitusmallia, jossa riippuvuutta teurastamoihin ei olisi, ja

millaisia muita ratkaisuja hallitus näkee eläinluottojen rahoitusehtojen kohtuullistamiseksi ja markkinoiden toimivuuden parantamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Inflaation kiihtyminen, keskuspankkien rahapolitiikan linjaukset ja geopolitiittinen epävarmuus ovat johtaneet rahoituslaitosten tiukentuneeseen rahoituspolitiikkaan ja heijastuneet myös maatalojen rahoitustilanteeseen. Lisääntynyt pankkisääntely näkyy maataloilla kohonneina lainan korkokustannuksina ja vaikeuksina saada rahoitusta. Ongelma tunnistetaan niin hallituksessa kuin Euroopan komission maatalouden ja ruoan tulevaisuutta koskevassa visiossa [[A Vision for Agriculture and Food](#)]. Samalla kun on huolehdittava tulevaisuuden investoinneista, on vahvistettava alan kannattavuutta ja tilojen maksuvalmiutta.

Suomen lihamarkkinat ovat melko keskittyneet. Naudanlihantuotanto on pitkälti sopimusperusteista, mikä tuo kummallekin osapuolelle varmuutta toiminnan jatkuvuudesta. Järjestelyn toinen puoli on, että tilan toiminta on monella tavalla tiiviisti sidoksissa lihataloon. Yleisen käytännön

mukaan lihatalot edellyttävät sopimusta tuottajan kanssa, jolloin vasikka ostetaan lihatalolta ja loppukasvatettu eläin myydään samalle lihatalolle takaisin.

Hallitusohjelman mukaan tuottajan asemaa pyritään vahvistamaan muun muassa muuttamalla elintarvikemarkkina-, kilpailu- ja hankintalakia sekä parantamalla elintarvikemarkkinavaltuutetun tiedonsaantioikeuksia. Koko EU:n tasolla tehdään työtä tuottajan aseman parantamiseksi. Euroopan komission maatalouden ja ruoan tulevaisuutta koskeva visio sisältää tuottajan asemaa parantavia tavoitteita. Kotieläintuotannon tulevaisuuden turvaaminen on osa komission visiota. Odotan, että laadittavassa kotieläintuotantoa koskevassa strategiassa tarkastellaan monelta suunnalta myös kannattavuutta ja osana sitä tilojen rahoitusmahdollisuuksia.

Maatilatalouden kehittämisrahasto Makerasta voidaan myöntää valtiontakaus lainalle, joka käytetään toimintaan, jossa merkittävästi uusitaan tuotantomenetelmiä tai jonka avulla laajennetaan maatalon tuotantotoimintaa, sekä lainalle aloitustukena. Toiminnassa ei saa olla merkittäviä rahoitukseen liittyviä riskejä. Takauksesta peritään takausmaksu ja lisäksi lainalle on asetettava vastavakuus, jonka ei tarvitse olla turvaava. Maatilojen tilapäisten maksuvalmiusongelmien helpottamiseksi on vuosina 2017–2023 myönnetty myös valtion takaamia maksuvalmiuslainoja. Luonnonvarakeskuksen tekemässä selvityksessä [[Maatalouden maksuvalmiuslainojen vaikutavuuden arviointi](#)] järjestelmää ei kuitenkaan pidetty erityisen vaikuttavana ja lisäksi todettiin, että maksuvalmiuslainat eivät ole olleet tiloille useinkaan kovin edullinen tapa rahoittaa toimintaa pitkäaikaisten lainojen rahoituskustannuksiin verrattuna.

Vaikka valtiontakauksilla on investointirahoituksessa merkittävä rooli, on tuottajien etu, että heidän saatavillaan on markkinaehtoisia rahoitusratkaisuja esimerkiksi eläinluototukseen. Siksi keskeistä on palauttaa rahoitussektorin usko alan potentiaaliin ja kannattavuuteen. Kokonaan uuden, valtion takaaman lainajärjestelmän luominen edellyttäisi resursseja, tietojärjestelmiä, lainsäädäntöä ja tuen arviointia EU:n valtiontukinäkökulmasta, mutta lopputuloksena ei välttämättä saavutettaisi korkokustannuksiltaan nykyistä edullisempaa järjestelmää. Korkomarginaalit nykyisessä eläinluottojärjestelmässä ovat pysyneet viimeiset kymmenen vuotta kutakuinkin samalla tasolla, reilussa 3 prosentissa. Ainoastaan Euribor, johon korko on sidottu, on muuttunut merkittävästi samassa ajanjaksossa. Näin ollen rahoituslaitosten näkökulmasta eläinluottojen riskit eivät ole merkittävästi kasvaneet tai laskeneet vaan vastaavat melko tarkasti alana yleistä riskitasoa.

Eläinluottojen ehdot neuvotellaan tällä hetkellä pääsääntöisesti lihatilan/osuuskunnan ja rahoituslaitoksen kesken. Mikäli viljelijät neuvottelisivat luottoja itse, se lisäisi viljelijöiden hallinnollista taakkaa entisestään. Osuuskunnassa kaikkia jäseniä tulee kohdella tasavertaisesti, näin ollen kaikilla osuuskunnan jäsenillä on samat ehdot eläinluotoissa. Tasapuolisesti toimittaessa tilojen erilaiset taloudelliset tilanteet eivät heijastele korkomarginaalin suuruutta. Valtion takauksen laajentaminen eläinluottojen takaukseen ei poistaisi sitä, että pankki ja lihatalo ovat tehneet sopimuksen luoton ehdoista. Tilat, jotka eivät käytä eläinluottoa eläinten ostamiseen, ovat sidoksissa

lihataloon tuotantosopimuksen kautta. Sopimus, velvoittaa heitä myymään tietyn määrän lihaa tietylle lihatalolle.

Yksittäistä yrittäjää vahvempi neuvotteluvoima on saavutettavissa osakeyhtiömuotoisella tai osuuskuntamuotoisella tuottajaorganisaatiolla. Tuottajaorganisaatiot voivat mahdollistaa paremmat ehdot niin tuotantoon, hintoihin kuin rahoitukseenkin liittyen. Tuottajaorganisaation välityksellä tuottajat voivat päästä neuvottelemaan rahoituslaitoksen kanssa omista lainaehdoistaan. Järjestely vaatii hyvää organisoitumista ja yhteisiä tavoitteita. Tuottajaorganisaatioilla on hyvin toteutettuna mahdollisuudet neuvotella jäsenilleen kohtuuhintaisia eläinluottoja.

Hallitus etsii aktiivisesti ratkaisuja maatalousyrittäjien rahoitushaasteisiin ja käy keskustelua rahoitussektorin kanssa. Tärkeää on myös EU-vaikuttaminen. On ensiarvoisen tärkeää, että suomalainen ruuantuottaja pystyy harjoittamaan elinkeinoaan myös tulevaisuudessa ja on omalta osaltaan takaamassa maamme huoltovarmuutta.

Helsingissä 22.4.2025

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah